

Slatkovodno ribarstvo NR Hrvatske u 1959. god

NR Hrvatska ima najrazvijenije slatkovodno ribarstvo od svih ostalih republika. To se odražuje u ukupnom ulovu i proizvodnji ribe, u kojoj Hrvatska sudjeluje sa oko 46% od ukupne proizvodnje FNRJ. Uz plodne šaranske ribnjake postoje i poplavna područja, na kojima se vrši ribolov velikih razmjera. Na nizinskim i visinskim rijekama i potocima odvija se privredni ribolov, a napose te vode privlače velik broj sportskih ribolovaca i turista.

Čitav ulov i proizvodnja slatkovodne ribe s područja NR Hrvatske kretali su se kroz zadnjih šest godina ovako:

U 1954. godini	3478 tona
U 1955. „	4072 „
U 1956. „	4390 „
U 1957. „	4636 „
U 1958. „	4903 „
U 1959. „	5061 „
U 1960. „	4974 „

Postepeni uspon proizvodnje iz godine u godinu nije na pojedinom sistemu voda napredovao ravnomjerno. Dok proizvodnja na šaranskim ribnjacima pokazuje vrlo dobar napredak, ribolov u otvorenim vodama je u stalnom opadanju.

Udio pojedine važnije vrste ribe u ukupnom ulovu i proizvodnji bio je kroz zadnje tri godine ovakav:

Vrste	1957.		1958.		1959.	
	tona	%	tona	%	tona	%
1 Šaran iz ribnjaka	2352	51,7	2695	55,	3006	59,3
2 Šaran otvorenih voda	437	9,5	250	5,1	211	4,2
3 Som	133	2,8	124	2,5	138	2,7
4 Štuka	176	3,8	144	2,9	105	2,1
5 Linjak	324	7,-	470	9,6	371	7,4
6 Smuđ	76	1,6	69	1,4	71	1,4
7 Ribe visinskih voda	14	0,3	13	0,3	12	0,2
8 Rakovi	35	0,8	38	0,8	33	0,7
9 Ostale ribe	1089	23,5	1100	22,4	1114	22,-
10 Ukupno	4536	100	4903	100	5061	100

Izvlačenje mreže s mladem

Kakve je rezultate u proizvodnji ribe postizavao kroz zadnje tri godine pojedini ribnjak vidi se iz sljedećeg pregleda:

Ribnjačarstvo	(U TONA MA)			
	1957.	1958.	1959.	1960.
Poljana	616	710	796	832
Končanica	431	544	585	696
Našice	694	512	759	745
Grudnjak	439	659	595	415
Crna Mlaka	—	435	453	474
Pisarovina	463	60	97	101
Draganići	—	76	71	65
Jelas-Polje	92	145	68	163
Virovitica	10	48	34	32
Vinkovci	1	1	—	—
Jastrebarsko	41	40	51	58
Vukovar	10	8	8	5
Blagorodovac	15	28	35	26
Ludbreg	1	8	3	1
Trakošćan	2	2	7	3
Rasinja	2	2	—	1
Lipovac	4	5	1	15
Ličko Lešće	—	1	1	2
Vitunj	1	1	—	1
Popovac	6	7	—	—
Letovanić	—	18	20	16
Osijek	—	—	8	—
Maruševec	—	—	2	—
Mohovo	—	—	6	6
Lukavec	—	—	3	—
Kutjevo	—	—	—	—
Ukupno	2828	3310	3603	3658

(U TONA MA) U

Uzgojne površine voda pod ribnjacima ostale su u 1959. godini približno iste kao i prethodne, 1958., tj. oko 4350 ha. Proizvodnja ribe po hektaru iznosila je prošle godine 830 kg. To je još dosta daleko od proizvodnje ribe, kakovu postizavaju neke evropske zemlje, ali je zato taj rezultat skoro dvostruko veći, nego što je postizavano u ribnjacima na području Hrvatske u godinama 1938.—1939. Tada je prosjek proizvodnje ribe po hektaru iznosio 450 kg.

Uspjesi u povišenju prinosa u poljoprivredi dali su poticaj svim velikim ribnjačarstvima u Hrvatskoj za postizavanje što većeg prinosa ribe na jedinici površine. Na najvećem našem ribnjačarstvu u Poljani vršili su u 1959. godini stručnjaci Instituta za slatkovodno ribarstvo NRH ispitivanja i pokuse za povećanje prinosa. Ti pokusi donijeli su plodne rezultate. Vršeni su na tri ribnjaka, od kojih je na dvjema postignuto oko 2000 kg ribe po hektaru.

Porastu ribnjačarske proizvodnje pogodovao je režim voda, gušći nasad ribe i raznolikije i veće dodavanje hrane. I zdravstveno stanje ribe se poboljšava. Od pojedinih ribnjačarstava Grudnjak je na prvom mjestu po najvećem prinosu ribe. U prošlog

je godini proizvedeno na ovom ribnjačarstvu 1055 kg ribe po hektaru, zatim u Končanici 985 kg, u Našicama 940 kg, i u Poljani 917 kg. Od srednjih ribnjačarstava najslabije je prošlo Jelas-Polje sa 197 kg/ha. Mali ribnjaci ispod 100 ha postigli su mnogo slabiju prosječnu proizvodnju nego veliki, najčešće uslijed slabije stručnosti u rukovođenju.

Motiv iz Končanice

Pad ulova ribe na velikom dijelu otvorenih voda i dalje se nastavlja. Glavnim uzrokom tome smatra se, što se uslijed onečišćavanja voda od strane industrijskih postrojenja smanjuje riblji fond.

Na vodama savskog sliva i visinskim vodama Like i Gorskog Kotara ulovljeno je u prošloj godini 329 t ribe, što je za 61 t manje, nego u 1958. godini. Na ovom slivu najjače je onečišćavanje voda iz postrojenja rafinerije nafte u Sisku i Bos. Brodu, a posebno iz rudnika ugljena Trbovlje. Poplavno područje Lonjskog Polja vrlo je loše prošle godine iskorišteno u ribolovu.

U dravskom riječnom slivu nastao je također pad ulova ribe, od 107 t 1958. godini na 70 t u prošloj godini. S ovih voda nestale su sve zadružne ribarske organizacije. I na ovim vodama postoji problem onečišćavanja riječnih tokova naftinim derivatima.

Na otvorenim vodama dunavskog sliva, gdje je najvažnije poplavno područje Kopački rit i Biljsko jezero, rezultati ulova ribe održavaju se više manje na istoj visini. Prošle je godine na ovom području ulovljeno 974 t ribe, što je za 23 t manje nego u 1958. godini. Glavna ribolovna organizacija ovog područja, Ribolovni centar Apatin, ulovila je lani 705 t ribe, od čega na području NR Hrvatske 393 t.

Na vodama jadranskog sliva jedino donji tok rijeke Neretve se iskorištava u privrednom ribolovu a na ostalim rijekama djeluju sportski ribolovci. Na ovim vodama ulovljeno je lani 57 t ribe. U nekim slivovima rijeke Cetine ulovljeno je 5 t rakova.

Ribolov na Vranskom jezeru je iz godine u godinu sve slabiji: u 1957. godini 80 t, u 1958. g. 44 t i u 1959. g. 28 t. Od problema, koji i danas postoje u ribolovu na ovom jezeru, na prvom je mjestu bolest šarana i jegulja. Zatim se zapaža pojačana pojava grabežljivih somova, koji ometaju skupljanje šarana i njihov uspješan lov.

Općedruštveni sektor slatkovodnog ribarstva, u čijem se sklopu nalazi 99,8% od čitave ribnjačarske proizvodnje, pojačan je u prošloj godini priključenjem zadružnog ribolova s poplavnog područja Dunava. Uz opći uspon ribnjačarske proizvodnje, ovaj je sektor u prošloj godini nosio 87,8% od čitave proizvodnje slatkovodnog ribarstva, naprama 78,6% iz 1958. godine.

Ribarsko zadrugarstvo nestaje s otvorenih voda. U 1953. godini djelovale su na otvorenim vodama Hrvatske 63 zadružne ribarske organizacije, a u prošloj godini samo 12. Najjača zadruga iz Kopačeva prešla je lani u općedruštveni sektor. Radi toga je udio zadružnog sektora u ukupnom ulovu i proizvodnji ribe pao od 13% iz 1958. godine na 4,8% u prošloj godini.

Privatni ribari postigli su u prošloj godini 180 t ulova ribe, što je za 95 t manje nego u 1958. Međutim, broj sportskih ribolovaca i njihova lovina u stalnom je porastu. Danas u NR Hrvatskoj postoje 123 društva, tj. samo tri više nego u 1958. U njima je organizirano 13.100 članova, tj. 650 više nego u 1958. godini. Pionira-ribolovaca ima oko 8.000, što je za 1000 više nego u 1958.

Udio u ukupnom ulovu i proizvodnji slatkovodne ribe s područja nekih važnijih kotareva bio je u zadnje tri godine ovakav:

Kotar	(u tonama)		
	1957.	1958.	1959.
1 Daruvar	1060	1287	1421
2 Našice	1140	1178	1359
3 Osijek	1207	987	956
4 Karlovac	521	635	696
5 Slavonski Brod	129	184	107
6 Nova Gradiška	145	109	50
7 Vinkovci	95	94	97
8 Sisak	63	89	74
- Ostali	270	349	301
Ukupno	4636	4903	5061

Glavnina ulova i proizvodnje ribe s područja NR Hrvatske usredotočena je na područje četiriju kotareva. To su kotari, na čijem se području nalaze veliki šaranski ribnjaci, a na području kotara Osijek nalazi se poplavno područje Dunava, kao jak ribolovni bazen.

Motiv iz Pesarovine

Orijentacijska raspodjela čitave prošlogodišnje proizvodnje i ulova slatkovodne ribe s područja NR Hrvatske izgleda ovako:

Prodano u glavnim potrošačkim centrima	545 t
Ostala lokalna potrošnja	717 t
Izvezeno u inozemstvo	1669 t
Prerađeno soljenjem i sušenjem	180 t
Prerađeno u riblje brašno	190 t
Vlastita potrošnja ribara	360 t
Za reprodukciju u ribnjacima	400 t
Zalihe za prodaju	1000 t

Ukupno 5061 t

Među glavnim centrima potrošnje slatkovodne ribe na prvom je mjestu Osijek sa 256 t, što je za 58 t više nego u 1958. godini. Osijek je najbliži velikom ribolovnom području, pa je redovito najjači grad-potrošač slatkovodne ribe. Osječani su lani konzumirali i 16 t morske ribe.

Prošle je godine na zagrebačkom tržištu ponovno pojačana prodaja slatkovodne ribe. Prodano je 140 t, naprama 80 t iz 1958. U Zagrebu je prošle godine konzumirano i 1054 t morske ribe.

Uza sve to, što se Karlovac nalazi u neposrednoj blizini velikih šaranskih ribnjaka: Zdenčine, Pisa-

rovine, Draganića i Jastrebarskog, potrošnja slatkovodne ribe je na mrtvoj točki. Već četiri godine uzastopce prodaja slatkovodne ribe na tržištu ovdje iznosi svega po 14 t. Međutim potrošnja morske ribe raste: u 1957. godini 21 t, u 1958. 43 t, a u prošloj godini 56 t. Od ostalih gradova u unutrašnjosti zemlje, u Slavanskom Brodu je prošle godine prodano 40 t slatkovodne ribe, u Vukovaru 34 t i u Sisku 13 t. U još 11 gradova unutrašnjosti Hrvatske prodano je putem socijalističke trgovačke mreže 48 t ribe. Veliku stavku sačinjavaju potrošnja ribe u manjim naseljima u blizini ribolovnih voda.

Skladište u Zdenčini

RIBNJACI U NR HRVATSKOJ U 1959. GODINI

Naziv ribnjaka	Površina u ha		Proizvodnja (tona)						PRINOS kg/ha	Utrošena hrana (tona)						Utrošeno gnojivo (tona)					
			Šaran	Linjak	Som	Smud	Ostale ribe	UKUPNO		Pšenica	Kukuruz	Ječam	Lupina	Ostala hrana	UKUPNO	Fosfatna gnojiva	Nitratna gnojiva	Saturacioni mulj	Kreč	Ostala gnojiva	UKUPNO
Poljana	869	695	58	28	5	10	796	917	—	452	671	28	74	1225	366	24	980	369	100	1839	
Končanica	593	490	82	3	7	3	585	985	61	368	600	4	29	1062	195	15	1168	58	—	1436	
Našice	808	578	167	6	5	3	759	940	—	733	393	4	30	1160	263	160	608	521	33	1588	
Grušnjak	564	503	25	9	14	44	595	1055	194	780	92	23	25	1114	502	—	677	82	—	1261	
Zdenčina	513	408	15	6	1	23	453	883	148	290	423	—	2	863	82	—	544	48	15	689	
Pisarovina	140	87	8	1	—	1	97	609	46	43	61	—	—	150	21	—	163	25	3	212	
Draganići	129	68	1	1	1	—	71	550	30	19	99	—	—	148	24	—	282	45	2	353	
Jastrebarsko	59	47	3	—	1	—	51	835	—	34	34	34	—	102	5	—	200	50	—	255	
Jelas-Polje	345	23	5	27	—	13	68	197	1	76	76	—	6	159	—	—	—	160	—	160	
Antunovac	60	26	3	4	—	1	34	567	2	53	—	—	—	55	30	1	—	40	—	71	
Letovanić	55	10	—	—	—	10	20	400	—	—	—	—	22	22	—	—	—	—	—	—	
Osijek	34	8	—	—	—	—	8	235	—	11	—	1	1	13	—	—	—	—	—	—	
Blagorodovac	43	35	—	—	—	—	35	815	34	34	17	3	—	88	—	—	—	—	—	—	
Ludbreg	4	3	—	—	—	—	3	750	—	—	—	—	5	5	1	—	—	3	—	4	
Maruševec	4	2	—	—	—	—	2	500	—	1	—	—	2	3	1	—	—	0	—	7	
Lukavec	6	3	—	—	—	—	3	500	—	—	—	—	2	2	—	—	—	11	—	11	
Trakošćan	26	6	—	—	—	1	7	260	—	4	1	2	6	13	4	—	—	15	—	19	
Mohovo	10	6	—	—	—	—	6	600	3	11	2	—	—	16	—	—	—	2	10	12	
Lipovac	18	1	—	—	—	—	1	55	2	15	1	—	—	18	2	—	—	9	—	11	
Vukovar	71	7	—	—	—	1	8	113	—	32	—	—	—	32	—	—	—	—	—	—	
Ličko Lešće	1	—	—	—	—	1	1	1000	—	—	—	—	24	24	—	—	—	—	—	—	
SVEGA	4352	3006	367	85	34	111	3603	830	521	2956	2470	99	228	6274	1499	200	4622	1444	163	7928	

Porastom ribnjačarske proizvodnje povišen je u prošloj godini i izvoz ribe u inozemstvu. Izvezeno je iz NR Hrvatske ukupno 1621 t ribe, od čega 1306 t šarana i 43 t rakova. To je za 252 t više, nego u 1958. godini ili za 178 t više nego u 1957. godini, do sada rekordnoj u izvozu slatkovodne ribe.

Među zemljama uvoznicama slatkovodne ribe iz NR Hrvatske na prvom je mjestu bila prošle godi-

ne Savezna republika Njemačka sa 701 t, zatim Demokratska Republika Njemačka sa 608 t, pa Italija sa 196 t, Austrija sa 79 t, Francuska 61 t, Belgija 12 t, Švicarska 6 t i Švedska 5 t. Od izvezenih proizvoda slatkovodnog rbarstva postignut je prošle godine iznos od 243 milijuna deviznih dinara. Udio NR Hrvatske u ukupnoj postignutoj vrijednosti od izvezenih ribe i rakova s područja FNRJ kreće se oko 80⁰/₀.

ULOV I PROIZVODNJA SLATKOVODNE RIBE S PDRUČJA NR HRVATSKE PO KOTARIMA U 1959. GODINI

(u tonama)

Područje kotara	Ribari		Ribe nizinskih voda										UKUPNO
	stalni	povremeni	Šaran		Som	Smud	Štuka	Linjak	Ostale ribe	Ukupno ribe nizinskih voda	Ribe visinskih voda, rakovi i žabe	Ulov sportskih ribolovaca i neiskazano	
			iz otvorenih voda	iz ribnjaka									
Bjelova	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,-	1,-
Čakovec	—	5	—	—	—	—	0,1	—	0,1	0,2	—	8,-	8,2
Daruvar	131	44	—	1220,4	30,7	11,7	—	139,4	13,9	1416,1	—	5,-	1421,1
Gospić	14	9	—	—	—	—	—	—	—	—	35,1	9,-	44,1
Karlovac	74	65	0,5	610,1	8,8	3,4	1,1	27,-	28,3	679,2	4,7	12,-	695,9
Koprivnica	6	69	0,1	—	0,6	0,5	1,1	0,5	4,6	9,3	3,-	2,-	14,3
Kapina	—	12	0,1	—	—	—	0,2	—	0,3	0,6	—	1,-	1,6
Križevci	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,-	1,-
Kutina	—	114	2,2	—	1,1	0,6	2,3	0,5	5,3	12,-	—	15,-	27,-
Makarska	3	83	1,3	—	—	—	—	0,2	12,8	14,3	0,3	10,-	24,6
Našice	104	82	2,-	1081,4	15,2	19,2	0,4	193,3	46,3	1357,8	—	1,-	1358,8
Nova Gradiška	1	125	12,1	—	4,7	6,-	4,-	0,2	11,3	38,3	—	12,-	50,3
Ogulin	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,-	2,-
Osijek	24	156	65,4	7,9	11,4	8,2	34,7	0,2	365,6	493,4	9,7	60,-	563,1
Rijeka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,-	3,-
Sisak	4	147	5,9	10,-	3,-	2,8	3,6	—	34,6	59,9	—	14,-	73,9
Slav. Požega	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,-	1,-
Slav. Brod	17	174	9,4	22,8	30,2	1,1	4,8	5,-	23,4	96,7	3,4	7,-	107,1
Split	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20,-	20,-
Šibenik	—	50	0,8	—	—	—	—	0,1	4,5	5,4	5,5	1,-	11,9
Varaždin	3	52	0,1	13,8	0,2	0,3	0,6	0,1	0,5	15,6	1,-	3,-	19,6
Vinkovci	69	129	15,5	13,2	7,9	6,3	11,1	1,3	19,5	74,8	2,2	20,-	97,-
Virovitica	4	34	0,4	26,2	3,9	0,2	0,2	3,-	1,1	25,-	—	2,-	37,-
Zadar	10	—	24,1	—	—	—	—	—	3,8	27,9	—	—	27,9
Zagreb	28	—	0,9	—	3,2	1,6	2,5	0,3	28,1	36,6	—	20,-	56,6
NR HRVATSKA													
Ukupno	492	1350	142,7	3005,8	120,9	61,9	66,7	371,1	604,-	4373,1	64,9	230,-	4668,-
Rib. centar Apatin	50	—	68,6	—	17,6	9,3	37,7	—	260,4	339,-	—	—	393,-
Svega	542	1350	211,3	3005,8	137,9	71,2	104,4	371,1	864,4	4763,1	64,9	230,-	5061,-

NAPOMENA: U pretposljednjoj koloni pod »Ulov sportskih ribolovaca i neiskazano« procjenom je postavljen ulov ribe sportskih ribolovaca, u iznosu od 180 tona, jer nisu bili obuhvaćeni s godišnjom statističkom izvještajnom službom. Napose, procjeneom je pridodano još 50 tona ulova ribe, jer su neki NO općina prikazali preniski ulov.

ULOV I PROIZVODNJA SLATKOVODNE RIBE S PODRUČJA NR HRVATSKE U 1959. GODINI

(u tonama)

Sliv voda	Sektor	Ribari Ribe nizinskih voda											Ukupno	
		stalni	povremeni	Saran iz otvore- nih voda	iz rib- njaka	Som	Smud	Stuka	Linjak	Ostale ribe	Ukupno ribe nizini. voda	Ribe visinskih voda, rakovi i žabe		Ulov sportskih ribolovaca i neiskazano
Savski	Općedruštveni	4	—	3,3	—	0,1	—	0,6	—	0,2	1,2	—	—	1,2
	Zadružni	30	321	17,7	—	10,8	9,1	9,6	1,7	50,3	99,2	3,5	—	102,7
	Privatni	14	461	20,4	—	6,8	5,3	12,1	1,6	37,9	84,1	3,7	30,-	117,4
	Udičari	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60,-	60,-
	Ukupno	48	782	38,4	—	17,7	14,4	22,3	3,3	88,4	184,5	7,2	90,-	281,3
Dravski	Općedruštveni	8	—	2,7	—	0,3	0,9	5,4	—	2,7	12,-	—	—	12,-
	Zadružni	35	3	—	—	—	—	—	—	0,9	0,9	—	—	0,9
	Privatni	4	159	3,3	—	1,3	0,7	2,5	0,7	4,7	13,2	4,-	10,-	27,2
	Udičari	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30,-	30,-
	Ukupno	12	162	6,-	—	1,6	1,6	7,9	0,7	8,3	26,1	4,-	40,-	70,1
Dunavski	Općedruštveni	65	46	78,6	—	20,-	16,3	57,7	—	59,4	768,-	4,6	—	772,6
	Zadružni	35	118	59,5	—	12,5	4,-	12,-	—	41,8	129,8	5,1	—	134,9
	Privatni	18	—	2,6	—	1,5	0,5	1,8	—	5,-	11,4	—	—	11,4
	Udičari	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55,-	55,-
	Ukupno	108	164	140,7	—	34,-	20,8	71,5	—	642,4	909,2	9,7	55,-	973,9
Visinske vođe	Općedruštveni	14	9	—	—	—	—	—	—	—	—	34,3	—	34,3
	Udičari	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14,-	14,-
	Ukupno	14	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34,3	48,3
Vransko jezero	Općedruštveni	10	—	24,1	—	—	—	—	—	3,8	27,9	—	—	27,9
Jadranski sliv	Privat. i udič.	3	133	2,1	—	—	—	—	0,3	17,3	19,7	5,8	31,-	56,5
	Općedruštveni	334	98	—	2999,6	84,6	34,4	2,7	366,8	104,4	3592,5	4,3	—	3596,8
Ribnjaci	Zadružni	3	2	—	6,2	—	—	—	—	—	6,2	—	—	6,2
	Privatni	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Ukupno	337	100	—	3005,8	84,6	34,4	2,7	366,8	104,4	3598,7	4,3	—	3603,-
Svega	Općedruštveni	435	153	105,6	2999,6	105,-	51,6	66,4	366,8	706,5	4401,6	43,6	—	4445,2
	Zadružni	68	444	77,2	6,2	23,3	13,1	21,6	1,7	83,-	236,1	5,1	—	241,2
	Privat. i udič.	39	753	28,4	—	9,6	6,5	16,4	2,6	64,9	128,4	16,6	230,-	374,6
	NRH Svega	592	1350	211,3	3005,8	137,9	71,2	104,4	371,4	864,4	4763,1	65,3	230,-	5061,-

NAPOMENA: U pretposljednjoj koloni, pod »Ulov sportskih ribolovaca i neiskazano« procjenom je postavljen ulov ribe sportskih ribolovaca u iznosu od 180 tona, jer nisu bili obuhvaćeni godišnjom statističkom izvještajnom službom. Napose, procjenom je još pridodano 50 tona ribe za neke NO-e općina, za privatne ribare, koji su u svojim izvještajima iskazali preniske iznose ulova.

Brana na akumulaciji Sabljaci

216
100
120
90
88
36
(25)
675

90
85
36
17
231,1